

Дело C-358/21

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

9 юни 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Cour de cassation (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

20 май 2021 г.

Жалбоподател:

Tilman SA

Ответник:

Unilever Supply Chain Company AG

Кратко представяне на фактическата обстановка и главното производство

- 1 През 2010 г. жалбоподателят, учреденото по белгийското право дружество Tilman SA, сключва с учреденото по швейцарското право дружество Unilever Supply Chain Company AG споразумение, озаглавено Unilever Purchasing Contract (наричано по-нататък „U.P.C.“), с който поема ангажимент да опакова и пакетира кутии с пакетчета с чай срещу определена цена. През 2011 г. страните подписват второ споразумение, с който изменят договорената цена. След промяна в начина на действие възниква спор във връзка с фактурираното от жалбоподателя увеличение на цената, при което ответникът заплаща само частично фактурите. Жалбоподателят предявява претенция срещу ответника за плащане на неплатените суми.
- 2 Пред първоинстанционния съд ответникът твърди, че съгласно общите условия по договора единствено английските съдилища са компетентни да разгледат спора. С решение от 12 август 2015 г. първоинстанционният съд приема, че белгийските съдилища са компетентни да разгледат спора, но че

договорът се урежда от английското право и трябва да се тълкува съгласно това право.

- 3 Жалбоподателят подава въззивна жалба срещу това решение. Според него договорът трябва да се урежда и тълкува съгласно белгийското право съобразно собствените му общи условия. Ответникът подава насрещна жалба, като твърди, че компетентни са не белгийските съдилища, а английските съдилища.
- 4 С решението, постановено на 12 февруари 2020 г. от Cour d'appel de Liège (Апелативен съд Лиеж, Белгия) наричано по-нататък („обжалваното съдебно решение“), се допускат за разглеждане жалбите, уважава се повдигнатото от ответника възражение за липса на компетентност и се постановява, че белгийските съдилища не са компетентни да разгледат спора, възникнал от изпълнението на спорния договор, по силата на клауза за предоставяне на компетентност, която се съдържа в общите условия на ответника.

Основни доводи на страните в главното производство

- 5 Пред Cour de cassation (Касационен съд, Белгия) жалбоподателят изтъква основание, изведено от нарушение на член 23, параграфи 1 и 2 от Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, подписана в Лугано на 30 октомври 2007 г. (ОВ L 147, 2009 г., стр. 5) (наричана по-нататък „Конвенцията от Лугано II“), доколкото в обжалваното съдебно решение спорното споразумение се приравнява на договор, сключен по интернет, в рамките на който купувачът трябва да извърши отбелязване с отметка в съответното поле, като по този начин се посочва, че той приема общите условия на продавача, преди да може да финализира покупката си, и поради това се приема, че жалбоподателят е дал съгласието си във връзка с клаузата за предоставяне на компетентност, съдържаща се в общите условия на ответника, тъй като жалбоподателят е подписал без резерви спорния договор, след като е разполагал с възможността да се запознае с посочените общи условия, да ги изтегли и разпечата, без да се увери, че те действително са били съобщени на жалбоподателя.
- 6 В спорното споразумение се посочва, че при липса на дерогиращи договорни клаузи спрямо него се прилагат общите условия за закупуване на стоки, посочени на <https://e4us.unilever.com>, т.е. общите условия, достъпни на уебсайта на ответника.
- 7 В тези общи условия за покупка се съдържа:
 - член 1.2, съгласно който като приема U.P.C., доставчикът изразява съгласието си посочените условия да са част от U.P.C. и те да се прилагат спрямо него, с изключение на всички останали, и че те уреждат договорните отношения между страните, заедно с клаузите на U.P.C., и

- член 15.9, съгласно който английските съдилища са компетентни да разгледат всеки спор, свързан с договора, като той се урежда от английското право и се тълкува съгласно това право.

Спорът се отнася до въпроса дали това споразумение за предоставяне на компетентност — или клауза за избор на съд — е валидно сключено между страните и следователно дали е противопоставимо на жалбоподателя.

Страните са съгласни, че се прилага Конвенцията от Лугано II.

8 Член 23 от Конвенцията от Лугано II гласи:

„1. Ако една или повече страни, които имат местоживее в държава, обвързана по настоящата конвенция, са се договорили, че съд или съдилищата на държава, обвързана по настоящата конвенция, са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност. Тази компетентност е изключителна, освен ако страните не са уговорили друго. Споразумението за предоставяне на компетентност се сключва:

- а) писмено или устно, потвърдено с писмени доказателства, или
- б) във форма, която е съобразена с практиките, които страните са установили помежду си, или
- в) в международната търговия, във форма, която е съобразена с обичая, който страните познават или е трябвало да познават и който в тази търговска дейност е широкоизвестен на страните и редовно се съблюдава от страните по договори от вида, приложим в конкретната търговска дейност.

2. Всяко общуване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението е равностойно на „писмена форма“.

[...]“.

- 9 Тази разпоредба е идентична с член 23 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74), наречен „Регламент Брюксел I“ (заменен, считано от 10 януари 2015 г., с Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1, наречен „Регламент Брюксел Ia“). Всъщност целта на Конвенцията от Лугано II, подписана от държавите — членки на Европейския съюз, с Исландия, Норвегия и Швейцария, е да се

разшири прилагането на правилата, съдържащи се в Регламент Брюксел I, като те обхванат тези три държави.

- 10 Предвид посочената цел, основната връзка, която съществува между Конвенцията от Лугано II и Регламент Брюксел I, и фактът, че Конвенцията от Лугано II е част от правото на Съюза и поради това Съдът е компетентен да постановява решения относно тълкуването на нейните разпоредби по отношение на прилагането им от страна на съдилищата на държавите членки, „[в]секи съд, който прилага и тълкува настоящата конвенция, обръща надлежно внимание на принципите, предвидени във всяко значимо решение относно съответната(ите) разпоредба(и) или всяка сходна разпоредба на Конвенцията от Лугано от 1988 г., както и на актовете, посочени в член 64, параграф 1 от настоящата конвенция, постановени от съдилищата на държавите, обвързани по настоящата конвенция, и от Съда на [Европейския съюз]“ (т.е. по-конкретно Регламента Брюксел I) (член 1 от Протокол № 2 от Конвенцията от Лугано II).
- 11 Следователно член 23, параграфи 1 и 2 от Конвенцията от Лугано II трябва да се тълкува в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз по член 23 от Регламент Брюксел I.
- 12 Тълкуването, дадено от Съда на разпоредбите на Брюкселската конвенция от 27 септември 1968 г., предхождаща Регламент Брюксел I, важи и за последния, когато техните разпоредби могат да се квалифицират като равнозначни (решение от 23 октомври 2014 г., *flyLAL-Lithuanian Airlines*, C-302/13, EU:C:2014:2319, т. 25 и цитираната съдебна практика).
- 13 Според Съда целта на изискванията за форма, предвидени в член 23 от Регламент Брюксел I (предишен член 17 от Брюкселската конвенция от 27 септември 1968 г.), е да се гарантира действително изразеното съгласие от страните. Когато е изпълнено едно от предвидените в член 23 изисквания за форма, е постигнато съгласие (решение от 24 юни 1981 г., *Elefanten Schuh*, 150/80, EU:C:1981:148, т. 29).
- 14 Проблематиката е относително проста, когато общите условия са приложени непосредствено към договора. Нещата са по-сложни, когато случаят не е такъв. Когато разглежда при какви условия следва да се приеме за доказано действително изразеното съгласие на единия от съдоговорителите относно клаузата за предоставяне на компетентност, съдържаща се в общите условия на другия съдоговорител, когато тези общи условия не са приложени непосредствено към договора, апелативният съд се позовава на изводите от решения от 14 декември 1976 г., *Estasis Salotti di Colzani* (24/76, EU:C:1976:177) и от 21 май 2015 г., *El Majdoub* (C-322/14, EU:C:2015:334), и приема, че:
 - що се отнася до условието, че когато общите условия не са приложени непосредствено към договора, той трябва изрично да препраща към тях, в

спорния договор, който е бил изпратен от ответника за подписване от жалбоподателя, изрично се предвижда, че при липсата на други клаузи в договора или в други споразумения, сключени между страните, той се урежда от общите условия на ответника;

- що се отнася до условието, че препращането към посочените общи условия трябва да може да бъде контролирано от лице, което обичайно проявява дължима грижа, в спорния договор е посочена хипервръзка, която позволява на жалбоподателя да получи достъп до общите условия на ответника, като първоинстанционният съд отбелязва, че тази връзка препраща към страница с два раздела: *Log on* и *General Supplier Information*, като вторият води към страница, предлагаща възможността да бъдат изтеглени различни документи, сред които и общите условия за покупка, като е безспорно, че страните използват английски език в цялата си търговска кореспонденция, която с оглед на представените доказателства е извършвана единствено по електронен път, и следователно жалбоподателят е запознат с ИТ инструменти и с „новите съобщителни технологии“ и никога не е изразявал каквито и да било резерви относно факта, че не е могъл да получи достъп до общите условия на ответника;
- що се отнася до условието, че предадените по електронен път общи условия трябва да могат да бъдат записани на траен носител, достатъчно е просто това да е „възможно“, като уебстраницата на ответника, на която се намират общите му условия и достъпът до която се осъществява благодарение на хипервръзка трябва да направи възможно тяхното отпечатване и съхраняване преди сключването на договора, първоинстанционният съд посочва, че общите условия на ответника са сред документите, които могат да бъдат изтеглени от жалбоподателя и следователно могат да бъдат разпечатани, а жалбоподателят е подписал без резерви спорния договор, след като е разполагал с възможността да се запознае с общите условия на ответника, да ги изтегли и разпечата.

- 15 Пред Cour de cassation жалбоподателят заявява, че е безспорно, че е подписал договор, в който единствено се съдържа препращане към общите условия на ответника, достъпни на уебсайта му. В обжалваното съдебно решение спорното споразумение неправилно се приравнява на „договор, сключен по интернет“, в рамките на който купувачът трябва „да извърши отбелязване с отметка в съответното поле, като по този начин се посочва, че (той) приема общите условия на продавача, преди да може да финализира покупката си“. Жалбоподателят по никакъв начин не е бил длъжен да приеме по безспорен начин общите условия на ответника, като кликне в съответното поле на неговия уебсайт. От това следва, че съдебната практика, на която се е позовавал апелативният съд, не може да се приложи към конкретния случай, с който е сезиран, тъй като хипотезата, в която една от страните подписва документ, съдържащ позоваване на достъпни онлайн общи условия, е различна от хипотезата, в която посочената страна по

безспорен начин и пряко е изразила съгласието си с тези общи условия, като за тази цел е извършила отбелязване с отметка в съответното поле.

- 16 Ето защо той стига до заключението, че обжалваното съдебно решение е незаконосъобразно, доколкото с него се приема, че жалбоподателят е дал съгласието си относно клаузата за предоставяне на компетентност, съдържаща се в общите условия на ответника, тъй като жалбоподателят е подписал без резерви спорния договор, след като е разполагал с възможността да се запознае с посочените общи условия, да ги изтегли и разпечата, като по този начин е констатирал, че общите условия на ответника са достъпни, но не се е уверил, че те действително са били съобщени на жалбоподателя и той изрично ги е приел, а условията, от които зависи валидността на клаузите за предоставяне на компетентност, трябва да се тълкуват стриктно, тъй като с тях се преследва първостепенната цел да се гарантира действително изразеното съгласие на заинтересованите лица.

Преюдициален въпрос

- 17 Cour de cassation счита, че за да разгледа това основание, следва да отправи до Съда на Европейския съюз следния преюдициален въпрос:

„Отговаря ли на изискванията на член 23, параграф 1, буква а) и параграф 2 от Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, подписана в Лугано на 30 октомври 2007 г., положение, при което клауза за предоставяне на компетентност се съдържа в общи условия, към които сключен в писмена форма договор препраща чрез посочване на хипервръзка към уебсайт, достъпът до който позволява запознаване с посочените общи условия, изтеглянето и отпечатването им, без страната, на която се противопоставя тази клауза, да е била приканена да приеме тези общи условия, като извърши отбелязване с отметка в съответното поле на посочения уебсайт?“.